

27 . Gherăseni | Comuna: Gherăseni | Județ: Buzău | Punct: Movila Cremenea | Anul: 2023

Anul: 2023

Cod RAN: 46812.02

Perioade: Evul Mediu, Preistorie

Epoci: Epoca medievală târzie, Eneolitic

Autori: Cătălin Dinu, Daniel Garvăn, Roxana Munteanu

Instituții: Muzeul Județean Buzău, Muzeul Județean Buzău, Muzeul Județean Buzău

Nr. autorizație: 50

Data autorizației: 2023-04-05

Raport de cercetare arheologică de la Gherăseni, com. Gherăseni, jud. Buzău, Punct: Movila Cremenea

Rezumat

Situl este situat la marginea de nord a satului, pe malul drept al râului Călmățui, la aproximativ 200 de metri de cursul de apă actual. Este delimitat de grădini pe laturile vestice și sudice și de strada Călmățui pe laturile estică și nordică.

În 2017, au fost efectuate primele săpături arheologice pe acest tumul. În această perioadă, s-au clarificat stratigrafia și starea de conservare a tell-ului. În cadrul acestei cercetări inițiale, au fost investigate pantele sud-estice, vestice și nordice, iar pe latura estică a fost săpată o tranșee (S1) cu dimensiunile de 1,5 x 8 metri. Săpăturile din 2023 au avut scopul de a investiga latura nordică a sitului, o zonă care părea mai puțin afectată de săpăturile de argilă efectuate pe parcursul secolului XX și care prezenta o ușoară pantă de la sud la nord.

A fost deschisă o suprafață (denumită S2), orientată aproximativ vest-est și măsurând 4 x 6 metri. Aceasta a fost împărțită în pătrate de 2 x 2 metri, marcate cu litere pe latura lungă (de la vest la est) și cu numere pe latura scurtă (de la nord la sud).

Pentru această campanie, obiectivul nostru a fost verificarea stratigrafiei sitului pentru a stabili o cronologie detaliată care să pună în evidență toate secvențele ocupaționale de pe tumul. Așa cum au arătat diagnosticele anterioare, tumulul include multiple straturi de construcții din perioada culturii Gumelnița/Stoicani-Aldeni, precum și un strat inițial Precucuteni. În acest context, stabilirea unei cronologii precise pentru ocupațiile eneolitice este de o importanță majoră, deoarece datele obținute aici pot fi extrapolate pentru a înțelege perioada Eneolitică în regiunea de nord a Câmpiei Române. În cele din urmă, cercetarea mormintelor din cimitirul medieval târziu poate oferi informații semnificative despre istoria locală.

Sub stratul vegetal, de aproximativ 0,15 metri grosime, a fost identificat un nivel compus din argilă de culoare gri, care conținea materiale arheologice eneolitice și rămășițe scheletice umane amestecate, perturbate de săpăturile medievale de morminte.

Fiind la marginea tumulului, într-o zonă cu o ușoară pantă, primele morminte au fost identificate la o adâncime de 0,80 metri pe latura sudică și 0,40 metri pe latura nordică. Au fost săpate 22 de schelete identificate in situ. Deoarece cimitirul a funcționat pe o perioadă îndelungată, există morminte suprapuse, reînhumări și numeroase oase umane împrăștiate. Inventarul funerar, nu foarte bogat, include mai multe monede (multe dintre ele ilizibile) și câteva accesorii de îmbrăcăminte. Puținele elemente clare de datare obținute până acum plasează cimitirul în secolul al XVIII-lea.

Aparținând perioadei medievale, este o groapă mare circulară (Gr. 3) (cu diametru și adâncime de aproximativ 3 metri), în care au fost găsite două schelete de bovine.

La capătul nordic al tumulului, acest cimitir medieval a afectat o mare parte din depozitele de Gumelnița. Astfel, până la o adâncime de 1 metru pe latura sudică și 0,70 metri pe latura nordică, rămășițele de depozitare eneolitică sunt sporadice între mormintele medievale.

Au fost investigate rămășițele unei construcții nearsă și mai multe gropi din straturile Gumelnița/Stoicani-Aldeni.

Pe latura nord-estică a tranșeei de săpătură a fost identificată o locuință Precucuteni parțial distrusă și arsă –

o dovadă suplimentară a unei locuiri Precucuteni în partea de nord a Câmpiei Române.

Raport

Movila se află în marginea de N a satului, pe malul drept al râului Călmățui, la cca. 200 m de actualul curs de apă. Este delimitată de grădini, pe laturile de V și S și de strada Călmățui, pe laturile de E și N. În anul 2017 au fost realizate primele sondaje arheologice pe această movilă. Cu această ocazie a fost clarificată stratigrafia și, de asemenea, starea de conservare a tell-ului. În această primă campanie de cercetări au fost realizate trei taluzări (notate T1-T3) cu dimensiuni diferite, amplasate pe marginile de SE, V și N și un sondaj (S1) pe latura de E, având dimensiunile de 1,5 x 8 m. În campania din anul 2023 cercetările au vizat latura de N a Movelei Cremenea, într-o zonă ce părea mai puțin afectată de exploatrile de lut realizate de-a lungul secolului al XX-lea și care are o pantă ușoară de la S la N. A fost deschisă o suprafață (notată S2), cu orientarea aproximativ V-E și dimensiunile de 4 x 6 m. Aceasta a fost împărțită în carouri de 2 x 2 m, pe latura lungă fiind notate cu litere (notate de la V la E), iar pe latura scurtă cu cifre (notate de la N la S). Pentru această campanie ne-am propus verificarea stratigrafiei sitului în vederea realizării unei cronologii de detaliu, în care să fie evidențiate toate secvențele ocupaționale de pe movilă. Așa cum a arătat diagnosticul anterior, movila cuprinde mai multe orizonturi de construcții din vremea culturii Gumelnița / Stoicani-Aldeni, precum și o locuire (încă incomplet conturată) Precucuteni. În acest context, stabilirea unei cronologii cât mai precise a locuirilor eneolitice este de maximă importanță, datele de aici putând fi extrapolate pentru înțelegerea eneoliticului din nordul Câmpiei Române. Nu în ultimul rând, cercetarea mormintelor din cimitirul medieval târziu poate aduce date semnificative pentru istoricul localității. Descoperiri. Sub nivelul vegetal, gros de circa 0,15 m, a fost identificat un nivel compus din lut de culoare gri, cu materiale arheologice eneolitice și resturi scheletice umane în amestec, deranjate cu ocazia săpării unor gropi de morminte în perioada medievală târzie. Deoarece ne aflăm la marginea movelei, într-o zonă în care terenul are o pantă ușoară, primele morminte au fost identificate la adâncimea de 0,80 m, pe latura de S și 0,40 m, pe cea de N. Au fost cercetate 22 de schelete identificate in situ. Deoarece cimitirul a funcționat o perioadă mai lungă, există și suprapuneri de morminte, reînhumări și numeroase oase umane împrăștiate în strat. Inventarul mormintelor, nu foarte bogat, constă în câteva monede (multe dintre ele ilizibile) descoperite în morminte sau în afara complexelor și a câtorva accesorii vestimentare. Puținele elemente de datare clare avute până în prezent, plasează cimitirul în sec. al XVIII-lea. Tot perioadei medievale îi aparține și o groapă circulară (Gr. 3) de mari dimensiuni (cu diametru și adâncimea de cca. 3 m), în care au fost descoperite două schelete întregi de bovine. Pe capătul de N al movelei, acest cimitir medieval a afectat o mare parte din depunerea Gumelnița, astfel că până la adâncimea de 1 m, pe latura de S și 0,70 m, pe latura de N, depunerea eneolitică se mai păstrează din loc în loc, între gropile mormintelor. Culturii Gumelnița / Stoicani-Aldeni i-au fost atribuite resturile unei locuințe neincendiate și ale unor gropi, toate surprinse parțial. Cx. 1 - surprins pe o suprafață de cca. 4 mp în colțul de SV al secțiunii (c. A2), reprezenta resturile unei locuințe neincendiate. Resturile distrugerii se păstrau parțial, fiind întrerupte de viziunile unor animale sălbatice, care au antrenat inclusiv oase umane din mormintele de mai sus. În cadrul complexului a fost cercetată o vatră de formă ovoidală, ce păstra dimensiunile de 0,78 x 0,60 m. Aceasta nu a fost amenajată, focul fiind făcut direct pe lutuiala care formează podeaua, formându-se astfel un halou maroniu-negricios, în interiorul căruia lutul s-a pigmentat portocaliu. Spre colțul de NV al secțiunii (c. A1), pe același nivel, s-au observat bulgări de lipitură nearsă, care nu formau o structură coerentă. Aceștia pot reprezenta resturile unei alte locuințe neincendiate (deranjate) sau pot fi parte a Cx. 1. Grosimea depunerii Gumelnița (Stoicani / Aldeni) neafectată de mormintele medievale este ce cca. 0,30 m. La baza acestei depuneri, pe latura de NE (c. C1), afectate de groapa nr. 3 (medievală) și de o alta Gumelnița (nr. 4, surprinsă parțial în colțul de NE), au fost cercetate resturile unei locuințe incendiate Precucuteni. Acestea constau într-o aglomerare de bulgări de lipitură arsă, de culoare cărămizie, între și sub aceștia fiind prinse fragmente ceramice. Sub acest strat cărămiziu, deasupra podelei, apar bulgări de lipitură arsă de culoare neagră. Podeaua nu a avut amenajări speciale. Pe latura de V a fost identificată vatra locuinței. Păstra formă circulară, un diametru de cca. 0,25 m și o crustă subțire la suprafață. Concluzii. Cercetările din campania anului 2023 de pe Movila Cremenea au evidențiat existența unui cimitir care a funcționat cel puțin de-a lungul secolului al XVIII-lea. Întretăierile de morminte și reînhumările pot indica o perioadă mai îndelungată de utilizare a movelei ca spațiu funerar. Locuirea Gumelnița / Stoicani-Aldeni deși una consistentă în zona

centrală a movilei, așa cum a rezultat în urma sondajului realizat în anul 2017, pe latura de N aceasta nu se păstrează pe o grosime mai mare 0,30 m, fiind amputată de intervențiile medievale. Identificarea unei locuințe Precucuteni indică o locuire efectivă a acestor comunități pe popina de la Gherăseni, nu doar una sporadică. Totodată a fost reconfirmată anterioritatea culturii Precucuteni față de Gumelnița / Stoicani-Aldeni în nord-estul Munteniei.

Informații suplimentare online

[Raportul 7083 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
